

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Морис Гринберг, департамент „Когнитивна наука и Психология”, Нов български университет

относно представените материали за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност професор в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.3. Философия, обявен в ДВ бр. 93/26.11.2019 г. с единствен кандидат доц. д-р Лилия Гурова

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания

Представената от доц. Лилия Гурова справка според изискванията на НАЦИД показва, че тя отговаря на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за заемане на длъжността професор в професионално направление 2.3. Философия. Трябва да се отбележи, че кандидатът има много повече от необходимия брой точки в определените от закона групи от показатели.

II. Изследователска дейност и резултати

Представените от кандидата данни показват интензивна и плодотворна изследователска дейност в продължение на близо 30 години. Като представител на друга научна област, съм впечатлен от широтата и задълбочеността на проблемите, които са били обект на изследване. Като представител на две научни области – физика и когнитивна наука, считам, че представените научни трудове представляват интерес и за специалисти от дисциплини, различни от философията.

Много добро впечатление правят публикациите в чужбина, както и цитиранията от чужди автори.

Основно място в материалите по конкурса заема представеният от Лилия Гурова монографичен труд със заглавие „Обяснение, разбиране и извод“ (Гурова, 2019). Той разглежда един изключително важен проблем в науката, а именно въпроса за обяснения и тяхната връзка с разбирането и знанието.

Прави много добро впечатление ясното представяне на съществуващи възгледи и теории, като тяхното систематично излагане, което подготвя представянето на приносната част на монографията. Голяма част от монографията представлява сериозно и задълбочено историографско изследване на разглежданите проблеми, което е значителен принос само по себе си.

Книгата стъпва върху номологичния модела на Хемпел, който служи за понататъшното въвеждане на нови идеи, включително и предложените от авторката.

Авторката представя своя инференциален модел и го прилага към отделни проблеми в различни научни области. Би било добре в такива изследвания да се намерят и представят случаи, които не потвърждават инференциалния модел. Абсолютно във всички случаи ли е валиден? Според мен остава въпроса за разликите между знание, разбиране и обяснение, както и правене на изводи въз основа на обясненията. Този въпрос изисква отделно изследване.

Направи ми добро впечатление и представянето и анализът на примери за обяснения от различни области като биология, физика и психологията, представени в групи от типове обяснения.

III. Учебна и преподавателска дейност

Учебната и преподавателска дейност на Лилия Гурова като обем надхвърля всички изисквания на НБУ. Извън формалната статистика, от лични впечатления като неин колега от департамент „Когнитивна наука и психология“, мога да кажа, че тя има изключително отговорно отношение към преподавателския процес и най-вече към студентите от различни нива на образование.

Тя отговаря за работата с докторантите в департамента и нейната дейност им помага изключително много да организират всички дейности по покриване и отчитане на изискванията за успешно завършване – от изготвяне на планове за дейности във времето до обратна връзка за представените чернови на дисертациите им.

От съвместни курсове, които сме водили, съм се убедил в нейният професионализъм и човешко отношение към студентите.

IV. Административна и обществена дейност

От представената информация по конкурса и от лични впечатления от 1999 г., мога уверено да кажа, че Лилия Гурова е била изключително активна в административната и обществена дейност на департамент „Когнитивна наука и психология“ и на университета.

Нейната дейност е била свързана с различни дейности, като тя е била зам. ръководител на департамента, директор на програма и директора на програмния съвет.

Била е основен двигател на много акредитации на програмите към департамента. Дългогодишен член е на академичния съвет на НБУ.

V. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Основният принос в изследователската дейност на доцент Лилия Гурова е формулирането и „приложението“ на т.нар. инференциален подход, представен в монографията. Той е приложен за няколко типа обяснения от конкретни науки като авторката подчертава, че той може да бъде прилаган и в практиката. Във тази връзка според мен би било интересно да се направи една съпоставка между разбиранията за изследователите в различни научни области по отношение на тяхната представа за знания, разбиране, обяснения и извод.

От моя гледна точка, като представител на някои от тези области, тези понятия са неразривно свързани и тяхното разглеждане като отделни изисква сериозни доводи. В голяма степен те са предмет на изследване в когнитивната наука и би било интересно да се съпоставят съответните понятия в предлагания подход и тяхното разбиране в когнитивната наука (например в стила на експерименталната философия).

Представеният монографичен труд дава добра основа за бъдещи изследвания и надграждане, като изключително ясното изложение, което показва задълбочено разбиране на представените проблеми, е добра основа за това. Това е и намерението на авторката, както тя пише в послеслова на книгата, да породя дискусия и бъдещи изследвания.

Интересен е и въпросът за отношението на извод и обяснение. В много случаи изводите в процеса на изследване впоследствие стават част от обяснението.

Грешното обяснение, което позволява много и детайлни изводи, по-добро ли е от правилното, което води до малко възможни изводи?

Въпреки отправените въпроси и коментари приемам заявените приноси на кандидатката.

В заключение, на база гореизложеното, напълно убедено считам, че представените от доц. Лилия Гурова материали в конкурса за заемане на академичната длъжност професор в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално

направление 2.3. Философия, напълно отговорят на изискванията, поради което убедено подкрепям нейната кандидатура.

26.03.2020

Подпис:

/доц. д-р Морис Гринберг/